

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Hyemalis - A Dominica I. Adventus Domini nostri usque ad
Dominicam Septuagesimæ

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 5. De bono sensuum seu sensualium usu, ex propria cuiusque
vocatione. Si quid interdum sensibus licitè indulgetur; non ut sensuale est,
sed ut est licitum, accipiendum est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44194

ne rebus ullis utaris, quam prout vocatio aut officium exigit vel permittet.

Non me vincant Deus meus, non me vincant caro & sanguis; non me decipiat mundus, non me supplantet diabolus. Ecce cibus, potus, vestis & cætera utensilia, ad corporis sustentationem pertinentia seruenti spiritui sunt onerosa;

tribue talibus fomentis temperatè uti, non desiderio nimio implicari. Vide quæ hic plura sanctus habet Author: Nec tam mirare quam perfectè dicat, quàm quod tam imperfectè facias quod perfectè dictum, & quod omnino faciedum esse, agnoscis,

L. 3. de Imit. Ch. cap. 26.

FERIA QUINTA.

DE BONO SENSUVM SEV SENSUALIVM VSV, EX PROPRIA CUIUSQUE VOCATIONE.

Et ait illis Iesus: nunquid possunt filii sponsi lugere, quamdiu cum illis est sponsus? Matthi 9

VERITAS PRACTICA.

Si quid interdum sensibus licitè indulgetur, non ut sensuale est, sed ut est licitum, accipiendum est.

RATIO EST, Quia non sunt licita illicitè assumenda.

Sed si ex his qua interdum sensibus à vocatione propria indulgentur, aliquid sumeretur ut est sensuale, licita illicitè assumerentur.

Ergo non ut sensuale est, sed ut est licitum accipiendum est; sicque purificabitur usus sensuum, seu sensualium à propria cuiusque vocatione: Quod est ad praxim valde opportunum.

I. PUNCTUM.

RESPONDENS Christus Dominus Pharisæis murmurantibus de communi modo vivendi, quem ipse agebat, & suis permittebat discipulis; *Nunquid possunt, inquit, filii sponsi lugere, quamdiu cum illis est sponsus? Dicebantur filii sponsi propriè iuvenes illi, qui sponso tanquam sodales olim adhibebantur in nuptiis, ut est in libro Iudicum de Samfone: Metaphoricè verò, seu translative dicuntur Apostoli esse filii sponsi, quia sunt comites ipsius Christi, qui sponsus ab ipso Joanne Baptistâ dictus est: Qui habet sponsam, inquit, sponsus est: Ad quod Joannis dictum respiciens Dominus, hac comparatione sponsi usus est, tum ob discipulos ipsius Joannis qui præsentés aderant, & quæstionem cum Pha-*

risæis proposuerant, tum ut faciliorem redderet rationem, cur suis permittebat usum vitæ, communem, cæteris, & nonillum austerum ac strictum, qualem ipsi Pharisæi profitebantur; Nempe quod sicut tempore nuptiarum aliquid indulgetur conciliandis inter se animis, sic ipse modò suis indulgeret; quasi ipse modò suas nuptias celebraret, & quasi diceret, ut interpretatur S. Joannes Chrylost. gaudii tempore non sit introducenda tristitia. Rectèque observat idem sanctus Pater, Christum Dominum sic indicare, non esse gulæ quod fiebat à discipulis, sed dispensationis cuiusdam: Unde statim addidit Dominus, quòd suo tempore, dum ablatus illis fuerit sponsus, jejunarent.

Sic porro fit inter homines etiam religiosos & spirituales, ut nonnulla indulgentius, iustas ob causas, permittantur in una vocatione, quæ non in alia; aut uno interdum tempore, quæ non alio concederentur. Quid tum verò in tali usu sensuum seu sensualium? Nunquid gulæ, nunquid libidini & concupiscentiæ concedi debet, quod licitè curando corpori, & animis remittendis concedi potest? Vide ne hoc tibi persuaderi patiaris, & audi veritatem propositam, *scilicet, si quid interdum sensibus licitè indulgetur à sua cuiusque vocatione, non ut sensuale est, sed ut est licitum, purè accipiat, & sincerè usurpetur.*

Ratio quæ offertur, tam plana est & facilis apprehensiva, quam fortè difficilis appetitivæ facultati. Quid enim clarius ad intelligentiam, quàm quòd licita non sunt illicitè assumenda? id est, servari debet modus & finis, aliæque

aliæque circumstantiæ sic necessariæ, ut si desint in usu rei licitæ, jam non licitè res usurpetur, jam non sit licita; quia non aliter licet, nisi servatis servandis, quæ si minimè observentur, tum

Deut. 16. quod est licitum degeneret in illicitum. *Iustè* quod *justum est persequeris*, ait Scriptura? Et rursum: *Qui enim custodierint justa justè, justificabuntur.* Denique in usu rerum omnium quæ de se mala non sunt, ut pecunia, cibi, vestes, undenam peccari potest, nisi quia licita illicitè usurpantur. id est, aliter quàm usurpari debeant? *Vt in concupiscentijs vestris insumatis*, ait sanctus Iacobus: hoc nempe est, quod in licitis est illicitum, hoc est quod arguitur, hoc est quod non licet; & hoc est tamen quod magis appetis!

II. PUNCTUM.

SED si quid ex his qua interdum sensibus à Vo-
scatione propria indulgentur, sumeretur ut est
sensuale, licita illicitè assumerebuntur.

Sic enim sumptum sumeretur propter volup-
tatem & concupiscentiam, qua est radix malo-
rum omnium, inquit Apostolus, quam & peccatum
vocat, quod in se habitat; non quod in se, seu
in habitu, & prout in nobis tantum est, sit peccatum:
sed quod in actu sit causa peccati, ut quid-
quid humano actu ex ipsa inordinatè sit, peccatum
sit & illicitum. Et alibi postquam egit de puni-
tione, & prostratis in deserto, Israelitis; *Hæc autem*,
inquit *in figura facta sunt nostri, ut non simus concu-
piscentes malorum, sicut & illi concupierunt.*
At certè quod illi concupierunt, non erat in se
malum, sed tantum delectabile & sensuale, quod
quia non alio fine quam voluptatis desiderarunt
& postquam illud acceperunt à Deo, non ut ac-
ceptum, sed ut sibi delectabile & ut sensuale u-
surparunt, idcirco peccarunt & puniti sunt, quia
sic licita illicitè assumpserunt. *Et concupierunt
concupiscentiam in deserto*, id est hoc unum con-
cupierunt, ut concupiscentiæ satisfacerent, quod
cum affectatur tanquam illatæ causæ pœnæ, quis
non videt esse illicitum?

Quod quidem dilucidè declaratur à S. Augu-
stino in Confessionibus: *Non ego*, inquit, *immun-
ditiam obsonij timeo, sed immunditiam cupidita-
tis, scio Noè omne carnis genus, quod cibo esset usui,
manducare permissum: Hæliam cibo carnis refe-
ctum: Ioannem mirabili abstinentia præditum, a-
nimalibus, hoc est locustis in escam cedentibus
non fuisse pollutum & scio Esau, lenticula concu-
piscentiæ deceptum, & David propter aqua desi-*

derium à se ipso reprehensum, & Regem nostrum
non de carne sed de pane esse tantatum, idè quæ,
& populus in eremo, non quia carnes desideravit,
sed quia esca desiderio adversus Dominum mur-
muravit, meruit improbari. In his ergo tentatio-
nibus positus, certo quotidie adversus concupiscentiam
manducandi & bibendi, Et quæ plura pro-
sequitur, ubi advertit, quod ait populum non fu-
isse improbatum, quod carnes desideraverit, sic
intelligendum esse, quæ si diceret, si desiderio
tantum naturali & non voluntariè inordinato
desiderasset, non peccasset. Quod autem esca
inordinatè desideraverit, patet ex murmure
quod propterea concitavit.

Quale verò esset hoc certamen quod se certa-
re S. Augustinus, sic paulò antè describerat, di-
cens: *Et cum salus sit causa edendi & bibendi, ad-
jungit se tanquam pedisse qua, periculosa jucundita-
tas, & plerumq; præire conatur, ut eius causa fiat,
quod salutis causa me facere vel dico, vel volo;*
*Nec idem modus utriusque est, nam quod saluti sa-
tis est, delectatione parum est, & sapè incertum sit,
utrum adhuc necessaria corporis cura subsidium
petat, an voluptuaria cupiditatis fallacia ministe-
rium suppetat. Ad hoc incertum hilare cecit infæ-
lix anima, & in eo præparat excusationis provocan-
tium, gaudens non apparere, quid satis sit mē-
dationi valetudinis, ne obtentu salutis obumbrat
negotium voluptatis. His tentationibus quotidie
conor resistere, & invoco dexteram tuam ad sa-
lutem meam.*

Ex quibus, & aliis quæ addit, satis evidens est
quantum ille timeret ne propter cupiditatem a-
liquid sumeret; non modo ne excederet, sed ne
etiam quod necessarium erat ad vitam, propter
voluptatem ullam acciperet; Quæ certè volup-
tas, in ordinario & mediocri victu si est timenda,
ut illicita: quantum magis in extraordinario, de
quo hic loquimur, & de quo evitando Sapiens
sic orabat Deum: *Aufer à me ventris concupis-
centias, & animo irreverenti, & infrumto ne trahat
me.*

III. PUNCTUM.

SI quid igitur aliquando sensibus licitè indulge-
tur: non ut sensuale, est, sed ut est licitum acci-
piendū est. Quia talis sensualitas, quæ est ma-
nifesta concupiscentiæ inordinatio, manifestè est
illicita, & non sunt licita illicitè assumenda. Sicut
enim aperitè intemperans ille esset, qui plus æ-
quo comederet aut biberet, sic planè is qui

cx

Prov. 13.
Serm. de
abdicat.

3. de Doct.
Chr. 12.

30 Mor.
27.

ex sola cupiditate, & puriori motivo vellet natura satisfacere. Hæc est enim intemperantiæ species, non minus illicita, quam alia: unde Apostolus post comestiones & ebrietates exagittas, addit, *Et carnis curam non feceritis in desideris.* Quod adeo verum est, ut in hac maxime vitii parte, totum penè vitium ponant sancti Patres. *Gula vitium,* inquit S. Basilius, *non in escarum copia, natura sua vim exercere novit, sed in voluptate atque gustatu, licet mediocri admodum utare.* Et S. Augustinus: *In omnibus huiusmodi rebus, non ex earum rerum natura quibus utimur, sed ex causa utendi, & modo appetendi, vel probandum est, vel improbandum quod facimus.* Sanctus denique Gregorius in moralibus: *Antiquus hostis quia non cibum, sed cibi concupiscentiam esse causam damnationis intelligit, primum sibi hominem non carne sed pomo subdidit, & secundum non carne, sed pane tentavit.* Quia tamen in lautoribus cibus concupiscentia magis excitatur, idcirco tum præcipue invi-

gilandum est, ne præcedat, nec propterea comedatur, quia delectat, nec quia sensuale est quod permittitur, usurpetur; sed purè quia permittitur. Possunt quidem alii occurrere probati fines, sed hic unus instar omnium cæteres comprehendit, & in praxi ad memoriam proclivis est. *Dominus nobis prandium misit, verè pius verè misericors.* Sic S. Paulus Eremita cum S. Antonio. Sic vide ut deinceps sentias; *Mundemus nos ab omni inquinamento carnis, & spiritus perficientes sanctificationem in timore Domini.* SIC *Iusti epulantur & exultant in conspectu Domini:* Contra qui Deum à se & à sua mensa excludunt: *Hi sunt,* inquit S. Judas, *in epulis suis macula, conviventes sine timore, semetipso pascentes.* Hæc postrema Verba valde expendenda: tum quia gravius aliquid indicant quam putetur; tum quia tibi fortè id indicant, ut prospicias. *Statue cultrum in gutture tuo.*

2. Cor. 7.

Pf. 67.

Tob. 6.

Prov. 23.

Vide supra in Adventu, Dominicam quartam, & alibi, verbo *Temperantia.*

FERIA SEXTA. DE PRÆPARATIONE ANIMI AD QUÆLIBET ASPERA IN VOCATIONE FERENDA.

Venient autem dies, cum ablati ab eis fuerit sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus. Luc. 5.

VERITAS PRACTICA.

Nisi probè paratus sis ad adversa, nec ad ipsa prospera benè paratus es.

RATIO EST, Quia nisi probè paratus sis ad adversa, signum est, te nimis affici prosperis. Sed nimis affici prosperis, non est ad ipsa benè paratum esse. Ergo nisi probè paratus sis ad adversa, nec ad ipsa prospera benè paratus es.

I PUNCTUM.

QUOD Christus Dominus de Apostolis suis dixit, *venient dies, cum ablati ab eis fuerit sponsus, tunc ieiunabunt in illis diebus,* non modò Pharisæos & alios murmurantes de communi eorum

vita, compefecit, affirmando futurum suo tempore, ut ipsi jejuniis, orationibus, & aliis piis animi corporisque exercitationibus addicerentur; sed & ipsos Apostolos simul monitos fecit, ut se ad illud tempus paratos exhiberent, nec commodis rebus ita se præsentè uterentur, quin se absente incommodis, & adversis æquè vellent exerceri. Quæ certè admonitio non eò spectabat solum, ut ad futura illa quæ passuri erant adversa, confirmarentur: sed ad ipsa læta & prospera, quibus modò ex indulgentia quadam utebantur, temperatè usurpanda multum valebat. Neque enim prosperis benè usurpandis aptus est animus, nisi & adversis fortiter tolerandis aptetur: *Et nisi probè paratus sis ad adversa, nec ad ipsa prospera benè paratus es.*

Quod Pronunciatum quàm sit ad praxim utile, satis patet; Quàm sit verò verum, ut ad praxim faciliùs descendatur, Ratio quæ affertur,